

Partisypatiundersökningen (PSU) 2015

ME0201

I denna beskrivning redovisas först allmänna uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Allmänna uppgifter	2
A.1	Ämnesområde	2
A.2	Statistikområde	2
A.3	SOS-klassificering	2
A.4	Statistikansvarig	2
A.5	Statistikproducent	2
A.6	Uppgiftsskyldighet	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8	Gallringsföreskrifter	3
A.9	EU-reglering	3
A.10	Syfte och historik	3
A.11	Statistikanvändning	4
A.12	Uppläggning och genomförande	4
A.13	Internationell rapportering	4
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	5
B	Kvalitetsdeklaration	5
B.0	Inledning	5
B.1	Innehåll	5
1.1	Statistiska målstorheter	5
1.1.1	Objekt och population	5
1.1.2	Variabler	5
1.1.3	Statistiska mått	6
1.1.4	Redovisningsgrupper	7
1.1.5	Referenstider	7
1.2	Fullständighet	7
B.2	Tillförlitlighet	8
2.1	Tillförlitlighet totalt	8
2.2	Osäkerhetskällor	8
2.2.1	Urval	8
2.2.2	Ramtäckning	11
2.2.3	Mätning	11
2.2.4	Svarsbortfall	11
2.2.5	Bearbetning	12
2.2.6	Modellantaganden	12
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått	13

<i>B.3</i>	<i>Aktualitet</i>	<i>14</i>
3.1	Frekvens	14
3.2	Framställningstid	14
3.3	Punktlighet	14
<i>B.4</i>	<i>Jämförbarhet och sam användbarhet</i>	<i>14</i>
4.1	Jämförbarhet över tiden	14
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	15
4.3	Sam användbarhet med annan statistik	15
<i>B.5</i>	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	<i>15</i>
5.1	Spridningsformer	15
5.2	Presentation	15
5.3	Dokumentation	15
5.4	Tillgång till primärmaterial	15
5.5	Upplysningstjänster	15

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Demokrati

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Partisympatier

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS): Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: SCB
Postadress: Box 24300, 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100
Kontaktperson: Johan Eklund
Telefon: 08-506 945 38
Telefax: 08-506 949 34
E-post: psu@scb.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: SCB
Postadress: Box 24300, 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100
Kontaktperson: Johan Eklund, Mikaela Järnbert
Telefon: 08-506 945 38, 08-506 942 43
Telefax: 08-506 949 34
E-post: psu@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Det finns ingen uppgiftsskyldighet för undersökningen.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

I enlighet med 19§ lagen (2001:99) om den officiella statistiken ska personuppgifter gallras hos de statistikansvariga myndigheterna när de inte längre behövs för sitt ändamål. Riksarkivet har rätt att föreskriva om undantag från denna skyldighet om en gallring skulle äventyra arkivets roll som en del av det nationella kulturarvet eller strida mot forskningens behov.

I enlighet med 12§ förordningen (2001:100) om den officiella statistiken ska en statistikansvarig myndighet underrätta Riksarkivet innan den gallrar uppgifter enligt 19 § första stycket lagen (2001:99) om den officiella statistiken.

Partisymptiundersökningen avidentifieras i enlighet med Riksarkivets godkännande, dnr RA231-2000/1254, efter SCB:s förfrågan dnr 2000/0284. Avidentifieringen görs sex månader efter sista intervjutillfället.

A.9 EU-reglering

Partisymptiundersökningen berörs inte av någon EU-reglering.

A.10 Syfte och historik

Under åren 1968 till 1972 fick SCB anslag för att utveckla metoder för partisymptiundersökningar (PSU). Syftet med undersökningarna är att ge kvantitativ information om partisymptiernas ("bästa parti") fördelning i såväl hela som delar av väljarkåren. Både situationen vid ett visst undersökningstillfälle och förändringar från tidigare undersökningar ska belysas. Dessutom ska resultat "om det vore riksdagsval idag" samt nettoflöden mellan olika partier jämfört både med senaste val och föregående undersökning och röstningsbenägenheten i olika partigrupper skattas.

I november 1972 gjorde SCB den första anslagsfinansierade PSU. Sedan dess har undersökningarna genomförts i maj och november varje år med undantag för perioden november 1981 till och med november 1983 då inga anslag erhöles. Vissa valår har PSU gjorts även i februari. Det har också förekommit att mindre metodundersökningar genomförts i september i samband med riksdagsvalen.

Genom att riksdagen anslagit medel till SCB har ett alternativ till de politiska undersökningar som mer eller mindre regelbundet genomförs och publiceras av privata undersökningsföretag skapats.

SCB:s PSU är fri från kommersiella intressen och medger full insyn i de metoder som används. Resultaten från PSU är tillgängliga för alla intresserade, oberoende av ekonomiska resurser.

Även andra politiska opinioner i samhället kan följas av PSU. Så har t.ex. skett sedan maj 1992 när det gäller EU-sympatierna i väljarkåren. Sedan november 1997 mäts även EMU-sympatierna i PSU vilka ersattes med Euro-sympatier i maj 2004.

A.11 Statistikanvändning

Huvudanvändare av statistiken är de politiska partierna, massmedia, den samhällsvetenskapliga forskningen och den politiskt intresserade allmänheten. Demokratistatistiken kommer att för en lång framtid utgöra en grund och en tillbakablick på viktiga skeenden i svensk politik och demokrati.

A.12 Uppläggning och genomförande

I PSU insamlas medborgarnas parti-, EU- och Euro-sympatier två gånger om året via telefonintervjuer i ett urval omfattande drygt 9 000 personer. I maj 2015 drogs ett extra urval om ca 3 000 personer med anledning av implementeringen av blandade datainsamlingsmetoder, telefonintervju respektive webblankett, i undersökningen. Det utökade urvalet syftade bland annat till att på ett bättre sätt kunna utvärdera eventuella effekter av denna förändring.

Insamlingen sker i maj och november och 2/3 av urvalet är gemensamt för två på varandra följande undersökningar.

Resultaten presenteras i intervall eller punktskattningar $\pm$ felmarginaler. Det intervall som bildas av procentskattningen $\pm$ felmarginalen blir här ett 95-procentigt konfidensintervall, dvs. ett intervall som med 95 procents sannolikhet innehåller det riktiga värdet förutsatt att inga systematiska fel förekommer.

För varje undersökningsomgång publiceras partisympatiernas fördelning efter kön, ålder, civilstånd, antal barn, inkomst, region, socioekonomisk bakgrund, sysselsättningsstatus, sektor, fackföreningstillhörighet, boendeform, tätortsgrad, utbildningsnivå och utländsk/svensk bakgrund. Förutom detta skattas valresultatet ”om det vore riksdagsval idag” och nettoflöden mellan på varandra följande undersökningar.

A.13 Internationell rapportering

Ingen internationell rapportering sker.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Ambitionen är att fortsätta en stegvis implementering av blandad insamling, telefon och webb, framöver.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

SCB deklarerar kvaliteten i undersökningar enligt ett kvalitetsbegrepp som består av fem huvudkomponenter:

- (1) **Innehåll**, som framför allt gäller statistikens målstorheter.
- (2) **Tillförlitlighet**, som avser osäkerhetskällor och hur dessa påverkar statistiken.
- (3) **Aktualitet**, som omfattar tidsaspekter som spelar roll för hur väl statistiken beskriver nuläget.
- (4) **Jämförbarhet och sam användbarhet**, som avser möjligheter till jämförelser, över tiden och mellan grupper, samt till att använda statistiken tillsammans med annan statistik.
- (5) **Tillgänglighet och förståelighet**, som avser statistikens fysiska tillgänglighet och dess förståelighet.

För mer information om kvalitetsbegreppet för officiell statistik och en mer detaljerad redovisning av innebörden i de fem huvudkomponenterna, se rapporten *Kvalitetsbegrepp och riktlinjer för kvalitetsdeklaration av officiell statistik (MIS2001:1)* i serien *Meddelande i samordningsfrågor för Sveriges officiella statistik*. Publikationen finns på SCB:s webbplats.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

1.1.1 Objekt och population

Objektet är personer och målpopulationen omfattar alla personer som vid undersökningstillfället skulle ha varit röstberättigade om det varit ett riksdagsval andra söndagen i september aktuellt undersökningsår.

1.1.2 Variabler

Variablerna delas upp i undersökningsvariabler, vilka är de vi vill uttala oss om i undersökningen, samt bakgrundsvariabler. I vissa tabeller kan en undersökningsvariabel även fungera som en bakgrundsvariabel, då den korsas mot en annan undersökningsvariabel.

Undersökningsvariabler:

VARIABEL	BESKRIVNING
Partisympati	partisympati vid undersökningstillfället
Nästbäst	näst bästa parti
Valdeltag14	valdeltagande i riksdagsvalet 2014
Partival14	valt parti i riksdagsvalet 2014
Valdeltagplan	valdeltagande om val vid undersökningstillfället
Partivalnu	partival om det vore val vid undersökningstillfället
Blockvalnu	partiblocksval om val vid undersökningstillfället
EUsymp	inställning till EU vid undersökningstillfället
Eurosymp	röstning vid ev. folkomröstning om euro vid undersökningstillfället

Bakgrundsvariabler:

VARIABEL	BESKRIVNING
Kön	Up:s kön (up=urvalsperson)
Födelseår	Up:s födelseår inkl. sekelsiffra
Län	mantalsskrivningsförhållanden enl. Registret över totalbefolkningen (RTB)
Kommun	mantalsskrivningsförhållanden enl. RTB
Församling	mantalsskrivningsförhållanden enl. RTB
Postnummer	mantalsskrivningsförhållanden enl. RTB
Civilstånd	enligt RTB
Barn	antal barn enl. RTB
Inkurv	”sammanräknad inkomst” 2013
SUN	utbildningskoder 2014
UtlSvBakg	utländsk/svensk bakgrund
SEISEK	SEI-kod, sekundärkodad
Sektor	arbetsmarknadssektor för anställda
Fackförbund	
Bostadstyp	
Ägarform	bostadens ägar-/upplåtelseform

1.1.3 Statistiska mått

Resultaten redovisas som procentuell fördelning av parti-, EU- och Euro-sympatier i väljarkåren och redovisningsgrupper samt procentuell fördelning av ”rösterna” om det vore riksdagsval ”idag”.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Partisympatier (med tidsserier), **EU-**, och **Euro-sympatier** redovisas normalt i följande redovisningsgrupper:

- kön x ålder (2 kön x 7 åldersklasser)
- kön x ålder (2 kön x 4 åldersklasser)
- kön x civilstånd (2 kön x 2 civilstånd)
- kön x barn/utan barn (2 kön x 2 barn/utan barn)
- kön x inkomst (2 kön x 5 inkomstkventiler, 0 kr sammanräknad inkomst)
- regioner (10 regioner)
- kön x regioner (2 kön x 7 regioner)
- valkretsar (29 valkretsar)
- kön x socio-ekonomisk grupp (SEI sekundärkodad, 11 klasser)
- kön x socio-ekonomisk grupp, sysselsatta (SEI sekundärkodad, 8 klasser)
- kön x yrkesverksamhet (2 kön x sysselsatt/ej sysselsatt)
- sektor (5 sektorer)
- kön x sektor (2 kön x 3 sektorer)
- kön x fackförbund (2 kön x 5 fack/etc.)
- kön x bostadstyp (2 kön x 3 bostadstyper)
- kön x utbildningsnivå (2 kön x 4 utbildningsnivåer)
- kön x utländsk/svensk bakgrund (2 kön x utländsk/svensk bakgrund)
- kön x födelseland (2 kön x utrikes/inrikes född)

Näst bästa parti redovisas i följande redovisningsgrupp:

- partisympati

Partival vid ”val idag” redovisas i följande redovisningsgrupper:

- partisympatier (11 partier/klasser)
- föregående riksdagsval (11 partier/klasser)
- partival vid ”val idag” vid föregående undersökning (11 partier/klasser)

Valdeltagande vid ”val idag” redovisas i följande redovisningsgrupp:

- föregående riksdagsval (11 partier/klasser)

1.1.5 Referenstider

PSU görs i maj och november – i allmänhet under de tre, fyra första veckorna i respektive månad. I tabellen nedan presenteras de exakta datumen för fältarbetsperiodernas start- och slut.

Undersökningsomgång	Fältarbetets start	Fältarbetets slut
Maj 2015	27 april	27 maj
November 2015	2 november	25 november

1.2. Fullständighet

Partisymptiundersökningen redovisar årligen det politiska opinionsläget i maj och november.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Tillförlitligheten i de redovisade skattningarna påverkas dels av slumpmässiga förhållanden och dels av icke-slumpmässiga (systematiska) förhållanden.

Den största delen av det slumpmässiga ”felet” kan hänföras till att PSU är en urvalsundersökning – ”felets” storlek sammanhänger i första hand med urvalsstorleken och antalet svarande i förhandenvarande redovisningsgrupp.

De systematiska ”felen” torde främst bero på svarsbeteende och minnesluckor.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Urvalet i PSU består av tre delar – paneler – som var och en är ett slumpmässigt urval från *Registret över totalbefolkningen* (RTB). Varje panel är med i tre på varandra följande undersökningar. Vid varje undersökningstillfälle är en panel med för första gången, en för andra gången och en för sista gången. Två tredjedelar av urvalet är alltså gemensamt för två på varandra följande PSU. Som tidigare nämnt ingick det en extrapanel vid undersökningen i maj 2015, alltså var det denna gång två nya paneler i undersökningen.

Nettourvalet omfattade 12 091 personer i PSU maj 2015 och 9 021 personer i PSU november 2015.

Varje panel väljs som ett systematiskt urval med lika sannolikheter från RTB som sorterats efter län, kommun, fastighet, familjeidentitet och familjeställning. Endast svenska medborgare som fyller 18 år senast på andra söndagen i september undersökningsåret ingår i urvalsramen. Varje panel består av cirka 3 000 individer. Inför majundersökningen kompletteras de kvarvarande panelerna med en ny årgång av ”förstagångsväljare”. Urvalet betraktas som ett obundet slumpmässigt urval (OSU) av drygt 9 000 individer vid varje undersökningstillfälle (drygt 12 000 i maj 2015).

Partisymptatifördelningen skattas med hjälp av de svarande i undersökningen enligt,

$$\hat{p}_g = 100 \times \frac{\hat{M}_g}{\hat{N}_g},$$

där:

$\hat{p}_g$ = den skattade procentandelen personer i redovisningsgrupp g som har den studerade egenskapen,

$\hat{M}_g$ = det skattade antalet personer i redovisningsgrupp g som har den studerade egenskapen,

$\hat{N}_g$ = det skattade antalet personer i redovisningsgrupp g .

Skattningarna, $\hat{M}_g$ och $\hat{N}_g$ beräknas med hjälp av den generaliserade regressionsestimern, GREG, där följande information från den aktuella populationen används som hjälpvariabler,

Antal i,

Region,	10 klasser
Kön×Åldersklass,	2×6=12 klasser
Utbildning,	2 klasser
Utrikes/inrikes född,	2 klasser

Medelfelet för den skattade procentandelen beräknas enligt teorin för GREG med de ovan nämnda hjälpvariablerna.

För små procentandelar i kombination med ett litet antal observationer riskerar det "vanliga" osäkerhetsintervallet som baseras på $\hat{p}_g \pm 1,96\sqrt{\hat{V}(\hat{p}_g)}$ att få en nedre gräns som är negativ. För att undvika detta används ett asymmetriskt, approximativt 95-procentigt osäkerhetsintervall enligt,

$$\left(\hat{p}_g + \frac{1,96^2}{2n'_g} \pm 1,96\sqrt{\hat{V}(\hat{p}_g) + \frac{1,96^2}{4n'_g}} \right) / \left(1 + \frac{1,96^2}{n'_g} \right)$$

där $\hat{V}(\hat{p}_g)$ är den skattade variansen för $\hat{p}_g$ enligt GREG och $n'_g = \hat{p}_g(1 - \hat{p}_g) / \hat{V}(\hat{p}_g)$.

"Val idag"-fördelningarna, dvs. resultaten i ett hypotetiskt val vid undersökningstillfället, skattas med en poststratifieringsestimator. Som stratifieringsvariabler används röstningsalternativ vid senaste riksdagsval (2014 var det åtta riksdagspartier, övriga, "ej röstat" och "för unga") samt valkretstillhörighet (10 strata). Sammanlagt är det alltså 11×10 poststrata. Uppgiften om röstningsalternativ i senaste riksdagsvalet inhämtas från första intervjutillfället som intervjupersonen deltagit i PSU.

Varje person i urvalet tilldelas en "röstningssannolikhet" som bestäms av svaret på en fråga om intentionen att delta i ett hypotetiskt val. En liknande fråga har ställts till ett urval strax före senaste riksdagsval där svaren sedan jämförts med det faktiska valdeltagandet enligt röstlängden. Personer som inte uppgivit vilket parti de skulle rösta på vid val vid undersökningstillfället (röstningssympati) antas komma att rösta på det parti de sagt sig ha störst sympati för (partisympati – "bästa parti"). Personer, för vilka uppgift fortfarande saknas om röstningsalternativ vid senaste riksdagsval och/eller röstningssympati, fördelas med samma fördelning som de svarande individerna har inom respektive region.

Estimatoren för ett partis andel av väljarkåren i ett hypotetiskt val vid undersökningstillfället är:

$$\hat{p}_k = \frac{\sum_{hi} \frac{N_{hi}}{\hat{N}_{hi}} \hat{M}_{hik}}{\sum_{hi} \frac{N_{hi}}{\hat{N}_{hi}} \hat{M}_{hi}}$$

där

N_{hi} är antalet i region h med röstningsalternativ i vid senaste riksdagsvalet (=poststratum hi) enligt valresultatet.

$\hat{N}_{hi} = \frac{N}{n} n_{hi}$ är en skattning av N_{hi} , baserad på urvalet till PSU, N är populationsstorleken, n är urvalsstorleken och n_{hi} är antalet i urvalet som tillhör poststratum hi .

$\hat{M}_{hik} = \frac{N}{n} \sum_{s_{hik}} q_j$ är en skattning av antalet i poststratum hi som skulle rösta på parti k om det vore val idag, q_j är "röstningssannolikheten" för individ j och s_{hik} är de i urvalet som tillhör poststratum hi och skulle rösta på parti k om det vore val idag.

$\hat{M}_{hi} = \frac{N}{n} \sum_{s_{hi}} q_j$ är en skattning av antalet i poststratum hi som skulle rösta om det vore val idag, s_{hi} är de i urvalet som tillhör poststratum hi .

Blockskattningar, dvs. andelen som skulle rösta på ett visst block om det vore val idag, erhålls genom en enkel summering av $\hat{p}_k$ för de partier som tillhör blocket.

Skattningarna för valdeltagandet inom de olika partierna beräknas med estimatorn:

$$\hat{d}_k = \frac{\sum_{hi} \frac{N_{hi}}{\hat{N}_{hi}} \hat{M}_{hik}}{\sum_{hi} \frac{N_{hi}}{\hat{N}_{hi}} \hat{N}_{hik}}$$

där $\hat{N}_{hik} = \frac{N}{n} n_{hik}$ och n_{hik} är antalet i urvalet som tillhör poststratum hi och som uppger att de skulle rösta på parti k om det vore val idag.

Osäkerhetstalen (*ost*) – de 95-procentiga konfidensintervallen – för "val idag"-skattningarna för partier, partiblock och valdeltagande beräknas enligt teorin för den generaliserade regressionsestimatorn GREG.

Vid skattning av flöden från föregående riksdagsval samt från föregående undersökningsomgång används ett liknande viktning förfarande som vid "val idag"-skattningen, men inga imputeringar av partisympati ("bästa parti") görs. Flödena syftar till att skatta nettoflöden i procent av hela väljarkåren.

Vid skattningar av flöden från föregående riksdagsval anges signifikanta nettoförluster respektive nettovinsten i procent av samtliga som lämnat uppgift om

valt parti i riksdagsvalet 2014, och dessutom om vilket parti man skulle rösta på vid val i maj respektive november 2015.

Vid skattning av flöden från föregående undersökningsomgång anges signifikanta nettoförluster respektive nettovinster i procent av samtliga som lämnat partisvar eller svarat "vet ej" på frågan om vilket parti man skulle rösta på i val vid respektive undersökningstillfälle.

2.2.2 Ramtäckning

I förhållande till väljarkåren föreligger en försumbar undertäckning bestående av utlandssvenskar. I majundersökningen finns en viss övertäckning bestående av dem som ännu inte fyllt 18 år men gör det senast på andra söndagen i september. I novemberundersökningen finns en viss undertäckning eftersom de som fyllt 18 år mellan andra söndagen i september och undersökningstillfället inte är representerade i urvalet. Detta har rimligen marginell effekt på resultaten.

2.2.3 Mätning

Vissa bakgrundsdata inhämtas i samband med urvalsdragningen från RTB samt från *Utbildningsregistret* och *Inkomst- och taxeringsregistret*.

Inga formella studier har gjorts för att närmare kvantifiera de osäkerheter som uppstår till följd av mätfel, men för att minimera risken för sådana genomgår frågeformuläret regelbundet en mätteknisk granskning. Inför varje omgång utbildas även intervjuarna i den aktuella undersökningen, och intervjuarinstruktioner tas fram för att säkerställa ett enhetligt arbetssätt. Frågeformuläret finns återgivet i SCBDOK.

2.2.4 Svartsbortfall

Svartsbortfall, vanligen förkortat till bortfall, uppstår när värdet på en eller flera variabler i en undersökning inte kan hämtas in. Saknas alla värden för ett undersökningsobjekt (t.ex. person, företag, kommun osv.) är det frågan om *objektsbortfall*; saknas enbart vissa värden, handlar det om *partiellt bortfall*. Andelen partiellt bortfall, i form av personer som vägrar svara på enskilda frågor, är låg.

I PSU har objektsbortfallet varierat över åren. Liksom i många andra undersökningar finns det tyvärr en trend av ökat bortfall under de senaste åren. I tabellen nedan redovisas bortfallet för undersökningarna i maj respektive november 2015.

Undersökningsomgång	Avböjd medverkan	Förhindrad medverkan	Ej anträffade	Bortfall totalt
Maj 2015	15,7	2,8	31,4	49,8
November 2015	15,8	3,2	25,9	44,9

Bortfallet redovisas även efter kön, ålder, region, utbildning, inkomst, födelse-land samt bakgrund i tabeller under Publikationer på www.scb.se/psu.

För att kompensera för objektsbortfall används hjälpinformation vid framtagningen av skattningarna, se avsnitt 2.2.1 *Urval* i det här dokumentet.

2.2.5 *Bearbetning*

Bearbetningsfel är fel som kan uppkomma när man bearbetar det insamlade materialet, manuellt eller maskinellt.

För vissa typer av fel som uppkommer vid databeredning (dataregistrering, kodning och granskning/rättning) kan man efter studier som bygger på upprepning av dessa moment ibland dra slutsatser om både risker och konsekvenser.

Andra bearbetningsfel beror på den ”mänskliga faktorn”, t.ex. beräkningsfel, programmeringsfel och systemfel. Risken för att de ska inträffa och den konsekvens detta får för statistiken är mycket svår att beräkna. SCB arbetar kontinuerligt för att minimera riskerna för negativ inverkan på statistikens tillförlitlighet pga. av fel som beror på den ”mänskliga faktorn”, både förebyggande och genom snabba åtgärder när sådana fel upptäcks. Den under åren väl genomarbetade produktionsprocessen med bl.a. kontroll- och rättningsprogram tillsammans med de möjligheter som ges genom WINDATI borgar för att eventuella bearbetningsfel är ringa.

SEI-kodningen är automatiserad och genomförs till fullo med datorstöd.

2.2.6 *Modellantaganden*

Vid skattningen av ”val idag” antas att de lämnade uppgifterna om röstningsalternativ vid senaste riksdagsval inte innehåller systematiska fel. Det antas också att bortfallet är slumpmässigt, dvs. de svarande i undersökningen kan betraktas som ett OSU från populationen.

I de fall uppgift saknas om röstningsalternativ vid senaste riksdagsval och vilket parti man skulle rösta på om det vore val idag sker en härledning av dessa uppgifter baserat på övriga svar i undersökningen.

I tabellerna nedan redovisas de ojusterade uppgifterna, ojusterade uppgifter efter imputering av partisympati samt den slutgiltiga skattningen.

Partisympatiundersökningen maj 2015

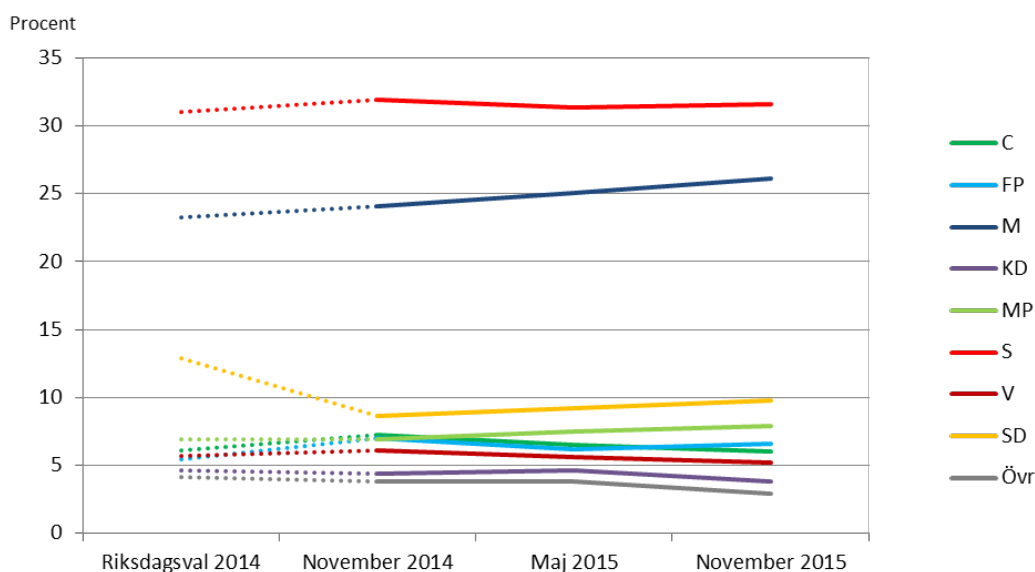
Parti	Ojusterade uppgifter	Efter imputering	Slutgiltig skattning
C	7,1	7,0	6,4
FP	5,2	5,5	4,9
M	27,0	26,9	25,6
KD	3,9	3,7	3,7
S	28,8	30,2	30,0
V	6,8	6,6	6,2
MP	6,6	6,6	6,6
SD	12,3	11,3	14,4
Övriga	2,4	2,3	2,3

Partisymptiundersökningen november 2015

Parti	Ojusterade uppgifter	Efter imputering	Slutgiltig skattning
C	7,3	7,0	6,5
FP	6,0	6,1	5,5
M	24,2	24,3	23,5
KD	3,5	3,4	3,5
S	27,0	28,8	27,6
V	5,9	5,6	5,5
MP	6,3	6,5	5,9
SD	17,8	16,6	19,9
Övriga	1,9	1,8	2,1

I vissa fall kan eller vill respondenten inte uppge vilket parti han/hon röstade på vid senaste riksdagsvalet. Uppgift om röstningsalternativ vid senaste riksdagsval inhämtas vid första intervjutillfället. I diagrammet nedan redovisas hur respondenterna, vid respektive undersökningsomgång, uppgett att de röstade vid senaste riksdagsval. Diagrammet bör skrivas ut i färg för läsbarhetens skull.

Valhandlingsminne: Valresultatet 2014 i förhållande till vad respondenterna i PSU november 2014-november 2015 uppgett att de röstat på vid senaste riksdagsval (2014)

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Så kallade osäkerhetstal (halva 95-procentiga konfidensintervall) beräknas med tillgängliga standardprogram för så gott som alla estimat. I grundredovisningen av statistiken i publikationen *Partisymptiundersökningen (PSU)* och i *Statistikdatabasen* redovisas punktskattningarna med osäkerhetstal. Anvisningar ges också för test av skillnader mellan olika redovisningsgrupper och test av förändringar med hänsynstagande till att urvalet består av roterande paneler.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

PSU görs halvårsvis med insamling i maj och november och redovisning i början av juni respektive december.

3.2 Framställningstid

Statistik över valresultat vid riksdagsval vid undersökningstillfället publiceras inom en vecka efter avslutad datainsamling, partisympatier i olika grupper av väljarkåren publiceras inom två veckor och EU- och eurosympatier publiceras inom tre veckor.

3.3 Punktlighet

Statistiken följer publiceringsplanen för Sveriges officiella statistik, www.scb.se/publiceringskalender.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Undersökningarna har genomförts med väsentligen samma definitioner och metodik alltsedan 1972, förutom för perioden november 1981 t.o.m. november 1983 då undersökningen inte genomfördes pga. att finansieringen drogs in. Statistiken är därför väl jämförbar över tiden. Antalet bakgrundsvariabler och mängden redovisningsgrupper har dock ökat under åren.

Med anledning av det ökade bortfallet i undersökningen de senaste åren viktas resultaten för partisympati, EU-sympati och eurosympati för bortfallet från och med maj 2011. Viktningen görs med hänsyn tagen till kön och ålder, utbildning, födelseland samt region. En jämförelse med oviktade skattningar visar att viktningen dock har liten effekt på majoriteten av skattningarna. Förändringarna ligger nästan uteslutande inom felmarginalerna. I SCB:s *Statistikdatabasen* har nya tabeller med viktade resultat från tidigare undersökningar tagits fram för jämförbarhet bakåt. Under en period framåt kommer även tidigare publicerade, oviktade, resultat att finnas tillgängliga på SCB:s webbplats.

Med start i maj 2015 ges delar av urvalet möjlighet att besvara frågorna på webben istället för genom en telefonintervju. För att ha kontroll på en eventuell påverkan på resultaten genomförs denna implementering stegvis, med noggrann utvärdering av eventuella skillnader i svar utifrån sätt att lämna uppgifter. Av de 6 067 svaren i maj 2015 kom 79 procent från telefonintervju och 21 procent från webbenkät. Av de 4 972 svaren i november 2015 kom 69 procent från telefonintervju och 31 procent från webbenkät.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Alla grupper enligt avsnitt 1.1.4 Redovisningsgrupper är jämförbara.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Partisympatiundersökningen (PSU) använder i huvudsak samma redovisningsvariabler och indelningar som inom SCB:s övriga demokratistatistik vilket gör att dessa kan sammanvändas. Hänsyn bör dock tas till om statistiken är grundad på urvalsdata eller inte.

Från och med maj 2011 använder PSU samma definition av sysselsatta/ej sysselsatta som Arbetskraftsundersökningarna (AKU) vilket gör att statistiken kan sammanvändas.

Så kallade väljarbarometrar framställs av ett varierande antal privata undersökningsföretag. Skillnader i frågeutformning, insamling, urvalsförfarande, skattningförfaranden, eventuella felmarginalsberäkningar, redovisningssätt och inte minst i representativiteten medför att jämförbarheten i högsta grad är diskutabel.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Resultaten publiceras på www.scb.se/psu och sammanfattas i statistiknyheter.

5.2 Presentation

Statistiken presenteras i en stor mängd färdiga tabeller och diagram på SCB:s webbplats samt som flexibla tabeller i SCB:s *Statistikdatabasen*. För varje undersökningsomgång presenteras en rapport som förutom tabeller och diagram innehåller analyserande texter.

5.3 Dokumentation

Framställningen av statistikregistret och statistiken beskrivs i *Dokumentation av statistiken (SCBDOK)*. Statistikens kvalitet beskrivs i föreliggande dokument, *Beskrivning av statistiken (BaS)*. Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i *Dokumentation av mikrodata (MetaPlus)*. Samtliga dokumentationer finns på SCB:s webbplats, www.scb.se/PSU.

Utöver ovanstående dokumentation finns vid SCB även rapporten *Teori och metodik vid partisympatiundersökningar. Forskningsrapport 1-5, 1970-1974, SCB*.

5.4 Tillgång till primärmaterial

SCB utför på beställning specialbearbetningar av primärmaterial. Forskare kan efter särskild prövning få tillgång till avidentifierade mikrodata.

5.5 Upplysningstjänster

Johan Eklund, SCB (se avsnitt A.5)

Mikaela Järnbert, SCB (se avsnitt A.5)